

RÅDETS HENSTILLING**af 14. juli 2015****om Letlands nationale reformprogram for 2015 og med Rådets udtalelse om Letlands stabilitetsprogram for 2015**

(2015/C 272/17)

RÅDET FOR DEN EUROPÆISKE UNION,

som henviser til traktaten om Den Europæiske Unions funktionsmåde, særlig artikel 121, stk. 2, og artikel 148, stk. 4,

som henviser til Rådets forordning (EF) nr. 1466/97 af 7. juli 1997 om styrkelse af overvågningen af budgetstillinger samt overvågning og samordning af økonomiske politikker ⁽¹⁾, særlig artikel 5, stk. 2,

som henviser til henstilling fra Europa-Kommissionen,

som henviser til beslutninger fra Europa-Parlamentet,

som henviser til konklusionerne fra Det Europæiske Råd,

som henviser til udtalelse fra Beskæftigelsesudvalget,

som henviser til udtalelse fra Det Økonomiske og Finansielle Udvalg,

som henviser til udtalelse fra Udvalget for Social Beskyttelse,

som henviser til udtalelse fra Udvalget for Økonomisk Politik, og

som tager følgende i betragtning:

- (1) Den 26. marts 2010 godkendte Det Europæiske Råd Kommissionens forslag til en ny strategi for beskæftigelse og vækst, Europa 2020, baseret på en øget samordning af de økonomiske politikker. Strategien fokuserer på de nøgleområder, hvor der skal gøres en særlig indsats for at øge Europas potentiale for bæredygtig vækst og konkurrenceevne.
- (2) På grundlag af Kommissionens forslag vedtog Rådet den 14. juli 2015 en henstilling om de overordnede retningslinjer for medlemsstaternes og Unionens økonomiske politikker, og den 21. oktober 2010 vedtog Rådet en afgørelse om retningslinjer for medlemsstaternes beskæftigelsespolitikker ⁽²⁾. Disse udgør tilsammen de »integrerede retningslinjer«, som medlemsstaterne blev opfordret til at tage i betragtning i deres nationale økonomiske politik og beskæftigelsespolitik.
- (3) Den 8. juli 2014 vedtog Rådet en henstilling ⁽³⁾ om Letlands nationale reformprogram for 2014 og afgav sin udtalelse om Letlands opdaterede stabilitetsprogram for 2014.
- (4) Den 28. november 2014 vedtog Kommissionen den årlige vækstundersøgelse, som markerede starten på det europæiske semester om samordning af de økonomiske politikker for 2015. Samme dag vedtog Kommissionen på grundlag af Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EU) nr. 1176/2011 ⁽⁴⁾ rapporten om varslingsmekanismen, hvori Letland ikke blev udpeget som en af de medlemsstater, for hvilke der skulle gennemføres en dybdegående undersøgelse.
- (5) Den 18. december 2014 tilsluttede Det Europæiske Råd sig prioriteterne om at stimulere investeringer, intensivere strukturreformer og forfølge en ansvarlig vækstfremmende finanspolitisk konsolidering.

⁽¹⁾ EFT L 209 af 2.8.1997, s. 1.

⁽²⁾ Opretholdt ved Rådets afgørelse 2014/322/EU af 6. maj 2014 om retningslinjer for medlemsstaternes beskæftigelsespolitikker for 2014 (EUT L 165 af 4.6.2014, s. 49).

⁽³⁾ Rådets henstilling af 8. juli 2014 om Letlands nationale reformprogram for 2014 og med Rådets udtalelse om Letlands stabilitetsprogram for 2014 (EUT C 247 af 29.7.2014, s. 63).

⁽⁴⁾ Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EU) nr. 1176/2011 af 16. november 2011 om forebyggelse og korrektion af makroøkonomiske ubalancer (EUT L 306 af 23.11.2011, s. 25).

- (6) Den 26. februar 2015 offentliggjorde Kommissionen sin landerapport om Letland for 2015. Den analyserede Letlands fremskridt med hensyn til gennemførelsen af de landespecifikke henstillinger, der blev vedtaget den 8. juli 2014.
- (7) Den 15. april 2015 afleverede Letland sit nationale reformprogram for 2015 og sit stabilitetsprogram for 2015. For at tage hensyn til de indbyrdes sammenhænge mellem de to programmer er de blevet vurderet sammen.
- (8) Letland er for øjeblikket underlagt den præventive del af stabilitets- og vækstpacten og anvender klausulen om en systemisk pensionsreform som bekræftet af Eurostat. Letland har i sit stabilitetsprogram for 2015 anmodet om en midlertidig afvigelse fra den påkrævede tilpasningssti i retning af den mellemfristede målsætning, fordi landet stadig er ved at gennemføre store strukturreformer i sundhedssektoren. Budgetudgifterne til reformen af sundhedssektoren beløber sig til 0,2 % af BNP i 2016. Reformen forventes at øge beskæftigelsen med 0,6 % og BNP-niveauet med 2,2 % inden 2023. Den positive virkning på væksten og de offentlige finansers langsigtede holdbarhed vurderes som realistisk. Baseret på Kommissionens forårsprognose fra 2015 overskrider det forventede strukturelle underskud på 2,2 % af BNP i 2016 den passende sikkerhedsmargen i forhold til traktatens referenceværdi på 3 % af BNP, som skal overholdes for at kunne anvende klausulen om strukturreformer. Selvom Rådet anerkender, at den igangværende reform af sundhedssektoren er berettiget, finder det følgelig, at Letland ikke opfylder betingelserne for den midlertidige afvigelse i 2016, der anmodes om.
- (9) I sit stabilitetsprogram for 2015 regner regeringen med et stort set stabilt samlet underskud på 1,4 % af BNP i 2016 og 1,3 % i 2017, som vil stige til 1,7 % i 2018. For at nå disse mål er det regeringens hensigt at nå ned på et strukturelt underskud på 1,8 % af BNP i 2016 og 1,4 % af BNP fra 2017 og fremefter. Den tilpasningskurs, der er lagt i stabilitetsprogrammet, omfatter en afvigelse baseret på klausulen om strukturreformer, som Letland ikke synes at være berettiget til, ligesom yderligere forsvarsudgifter for perioden 2016-2019 kategoriseres som en engangsforanstaltning. Ifølge stabilitetsprogrammet forventes den offentlige gæld i forhold til BNP at falde fra 37 % af BNP i 2015 til 34 % af BNP i 2018 med visse årlige variationer i den mellemliggende periode grundet akkumuleringen af likvide aktiver med henblik på en bedre gældshåndtering. Det makroøkonomiske scenarie, der danner grundlag for budgetfremskrivningerne, er realistisk. Foranstaltningerne for 2015 er i vid udstrækning blevet gennemført som budgetteret. De foranstaltninger, der skal støtte målene for de samlede underskud fra 2016 og fremefter er dog ikke tilstrækkeligt specificeret. Baseret på Kommissionens forårsprognose fra 2015 opfylder Letland kravet i 2015, når anvendelse af klausulen om den systemiske pensionsreform tages i betragtning. Der er risiko for en betydelig afvigelse i 2016. Den strukturelle saldo skal forbedres med 0,3 % af BNP, når der tages hensyn til den tilladte afvigelse for den systemiske pensionsreform. Baseret på Kommissionens prognose vil den blive forværret med 0,3 % af BNP, hvilket bl.a. skyldes, at forsvarsudgifterne ikke kan betragtes som en engangsforanstaltning. På baggrund af sin vurdering af stabilitetsprogrammet for 2014 og Kommissionens forårsprognose fra 2015 finder Rådet, at der er risiko for, at Letland ikke vil overholde bestemmelserne i stabilitets- og vækstpacten.
- (10) Et uafhængigt akkrediteringsorgan er ved at blive oprettet, ligesom man er i færd med at udvikle en ny kvalitetsorienteret finansieringsmodel for Letlands videregående uddannelser. Selvom der i tråd med den intelligente specialiseringsstrategi er sket visse fremskridt med hensyn til en reform af forsknings- og innovationssystemet, medfører utilstrækkelig offentlig finansiering i et fragmenteret forsknings- og innovationssystem dårlige videnskabelige resultater. I 2013 investerede Letland kun omkring 0,6 % af BNP i FoU, hvilket er det tredjelaveste niveau i Unionen. Den offentlige FoU-intensitet nåede blot 0,43 % af BNP i 2013. Mangel på innovation og private investeringer i vidensintensive sektorer med højere merværdi skader konkurrenceevnen.
- (11) Til trods for de fremskridt, der er gjort med hensyn til at løse arbejdsløshedsproblemet, er der — den faldende arbejdsstyrke taget i betragtning — stadig behov for at forebygge ungdomsarbejdsløshed og dens negative langsigtede konsekvenser. Letland har gjort visse fremskridt med hensyn til at reformere erhvervsuddannelser og de tilknyttede praktikforløb. Det er dog fortsat en udfordring, at de ikke er attraktive, hvilket skyldes SMV'ernes begrænsede engagement.
- (12) Selvom der er udført et betydeligt analyse- og planlægningsarbejde, er der ikke sket de store fremskridt hvad angår reformerne af den sociale bistand, som heller ikke understøttes af tilstrækkelige budgetplaner. Den lave og utilstrækkelige dækning af arbejdsløshedsunderstøttelsen og de sociale bistandsydelse forhindrer en effektiv bekæmpelse af fattigdom og social udstødelse og medfører stor ulighed. Således har de sociale udgifter kun en ringe virkning med hensyn til fattigdomsbekæmpelse. I 2014 var ca. 32,7 % af Letlands befolkning i risiko for fattigdom eller social udstødelse, og indkomstforskellene er fortsat blandt de største i Unionen. Finansieringen og rækkevidden af aktive arbejdsmarkedspolitikker er stadig på et lavt niveau sammenlignet med andre medlemsstater.

Den høje skattekil for lavtlønnede er stadig en hæmsko for formel beskæftigelse og mindsker efterspørgslen efter lavt kvalificerede arbejdstagere. Der er imidlertid et betydeligt uudnyttet potentiale i miljø- og ejendomsbeskatning. Det lave niveau af offentlig finansiering af sundhedsvæsenet og den høje egenbetaling, det utilstrækkelige fokus på konkurrenceincitamenter og effektivitet samt manglende plejekoordinering resulterer i, at en stor andel af befolkningen har begrænset adgang til sundhedssystemet. Det er nødvendigt fortsat at gøre en indsats for at forbedre tilgængeligheden, omkostningseffektiviteten og kvaliteten af sundhedssystemet og knytte finansieringen af hospitaler sammen med resultatbaserede mekanismer.

- (13) Letland har gjort betydelige fremskridt med hensyn til en reform af retsvæsenet. Sagsbehandlingstiden for civile og handelsretlige sager er dog fortsat lang, hvilket pålægger virksomhederne en yderligere byrde. Der er behov for at styrke den rolle, som domstolsstyrelsen og retsformændene spiller i gennemførelsen af reformen af retsvæsenet. Bekæmpelsen af skatteunddragelse, hvis omfang stadig er stort, er utilstrækkelig, ligesom skatteopkrævningen ikke er tilstrækkeligt effektiv. Selv om der er vedtaget en konkurslov, er der stadig udfordringer med hensyn til en passende insolvenspolitik og et effektivt overvågningssystem for kuratorerne. Erhvervs klimaet og kvaliteten af den offentlige service kunne have gavn af styrkede foranstaltninger mod interessekonflikter og korruption, navnlig i sårbare sektorer såsom offentlige udbud, byggesektoren og sundhedssektoren. Der er ikke sket fremskridt med hensyn til konkurrencerådets forslag om ændring af konkurrencelovgivningen; en ændring, som vil give det større institutionel og finansiel uafhængighed og gøre det muligt at gribe effektivt ind over for offentlige virksomheder. Loven om offentlig forvaltning er ikke blevet vedtaget af det lettiske parlament. Det er vigtigt, at den lokale forvaltning inddrages.
- (14) Som led i det europæiske semester har Kommissionen foretaget en omfattende analyse af Letlands økonomiske politik, som blev offentliggjort i landerapporten for 2015. Den har også vurderet stabilitetsprogrammet og det nationale reformprogram samt de foranstaltninger, som Letland har truffet som opfølgning på de henstillinger, der blev rettet til landet de foregående år. Kommissionen har ikke blot taget hensyn til deres relevans for en holdbar finanspolitik og socioøkonomisk politik i Letland, men også til, i hvor høj grad de er i overensstemmelse med EU-regler og -retningslinjer, da der er behov for at styrke den samlede økonomiske styring i Unionen ved på EU-plan at give input til kommende nationale beslutninger. De henstillinger, der afgives som led i det europæiske semester, afspejles i nedenstående henstilling 1-4.
- (15) På baggrund af denne vurdering har Rådet gennemgået stabilitetsprogrammet og Rådets udtalelse ⁽¹⁾ afspejles især i henstilling 1 nedenfor,
- (16) Inden for rammerne af det europæiske semester har Kommissionen også foretaget en analyse af den økonomiske politik i euroområdet som helhed. På dette grundlag har Rådet udstedt særlige henstillinger rettet til de medlemsstater, der har euroen som valuta ⁽²⁾. Som et land, der har euroen som valuta, bør Letland også sikre fuld og rettidig gennemførelse af disse henstillinger —

HENSTILLER, at Letland i 2015 og 2016 træffer foranstaltninger med henblik på at:

- 1) Sikre, at afvigelsen fra den mellemfristede budgetmålsætning for 2015 og 2016 begrænses til den tilladte afvigelse i forbindelse med den systemiske pensionsreform.
- 2) Forbedre erhvervsuddannelserne, fremskynde reformen af læseplanerne og øge udbuddet af arbejdsbaseret læring. Sikre, at den nye finansieringsmodel for de videregående uddannelser belønner kvalitet. Bedre målrettede finansieringen af forskning og tilskynde til private investeringer i innovation på grundlag af den intelligente specialiseringsstrategi.
- 3) Tage konkrete skridt mod en reform af den sociale bistand, sikre at ydelserne dækker tilstrækkeligt og træffe foranstaltninger, der kan øge beskæftigelsesegentheden. Mindske den høje skattekil for lavtlønnede ved at flytte skattebyrden over på andre områder, som er mindre skadelige for væksten. Gøre en indsats for at forbedre tilgængeligheden, omkostningseffektiviteten og kvaliteten af sundhedssystemet og knytte finansieringen af hospitaler sammen med resultatorienterede mekanismer.

⁽¹⁾ I henhold til artikel 5, stk. 2, i forordning (EF) nr. 1466/97.

⁽²⁾ EUT C 272 af 18.8.2015, s. 98.

- 4) Forbedre retssystemets effektivitet ved at øge ansvarligheden blandt alle parter (herunder kuratorerne), sørge for passende metoder til bekæmpelse af skatteunddragelse og styrke domstolsstyrelsens rolle. Forbedre lovgivningen om offentlig forvaltning med henblik på at styrke systemet til håndtering af interessekonflikter og skabe sammenhæng mellem aflønning og ansvar.

Udfærdiget i Bruxelles, den 14. juli 2015.

På Rådets vegne

P. GRAMEGNA

Formand
